

LIHTSAD VARJUALUSED LIHAVEISTELE

Lihtne ja soodne varjualune.

Piiritletud söötmissala hoiab territooriumi puhtana.

Kui söötmissala on katuse all, püsib sõnnik tahkena ja seda on võimalik sõnnikuhoiulasse lükata.

Kui söötmissala on vabas õhus, seguneb sõnnik vihmaveega ning muutub lögaks, mida on võimalik pumbata lögahoiulasse.

Kui kariloomi peetakse talvel õues ilma varjualuseta, ei ole võimalik sõnnikut kokku koguda, mis omakorda tähendab toitainete kadu, maapind saab kahjustada ning loomi ei ole võimalik hoida puhtana.

MILLISTELE PARAMEETRITELE PEAVAD EHITISED VASTAMA?

Vari tuule, vihma ja lume vastu. Hoonel peaks olema vähemalt kolm seinu ning katus. Võimalusel peaks avatud külge asuma lõunasuunal. Seinte alumised osad kuni 1,5 m kõrguseni peavad olema tuulekindlad.

Söötmissala koos ligipääsuga kuivsoõdale. Söötmissala puhul peaks arvestama alaga 0,7m² kolme lehma kohta kuni kaaluga 650 kg.

Jootmiskohtades vähemalt 1 kaus 25 lehma kohta.

Lamamisala koos sügavallapanuga pindalaga 3,5m² lehma kohta.

Poegimissulg (-aedik) üks 10 lehma või mullika kohta. Sulud võivad olla poegimiseks ühele lehmale või poegimiseks rühmas. Üksikpoegimiseks sobiv aedik peaks olema pindalaga 9m². Rühmasulus on neljale lehmale piisav 8m² lehma kohta. Sulud on kergesti konstrueeritavad kasutades metallist või puust väravaid.

Raviboks - üks 50 veise kohta. Kasutamise ajal peab temperatuur seal olema vähemalt + 10 C°.

Elektrivalgus on vajalik, sest hoones peab olema võimalik loomade eest hoolitseda ka siis, kui väljas on pime.

Liikumiskoridorid, lamamisala ja söötmissala 8,5m² lehma kohta. Loomadel on vaja piisavalt ruumi, et lamamisalal, söötmissalal ning jootmiskohtades probleemideta liikuda.

Need on Rootsi seadusandlusel põhinevad soovitusel.

MÕNED NÄPUNÄITED HOONETE KONSTRUEERIMISEKS JA SÖNNIKUKÄITLUSEKS

- Konstruksioonid on sageli tehtud puidust, sest seda on lihtne kasutada ning see on odav. Puust sambad, mis toestavad katust, ei tohi olla kontaktis sügavallapanuga.
- Kondensaadikaitsega plekk-katus peaks olema kaldega vähemalt 18 °.
- Soovitavad on niiskuskindlad paneelseinad, mis tagavad tuulekaitse.
- Seesmiseid seinu peaksid olema betoonist kõrgusega 1,5 m, nii on võimalik sügavallapanu koristada traktoriga.

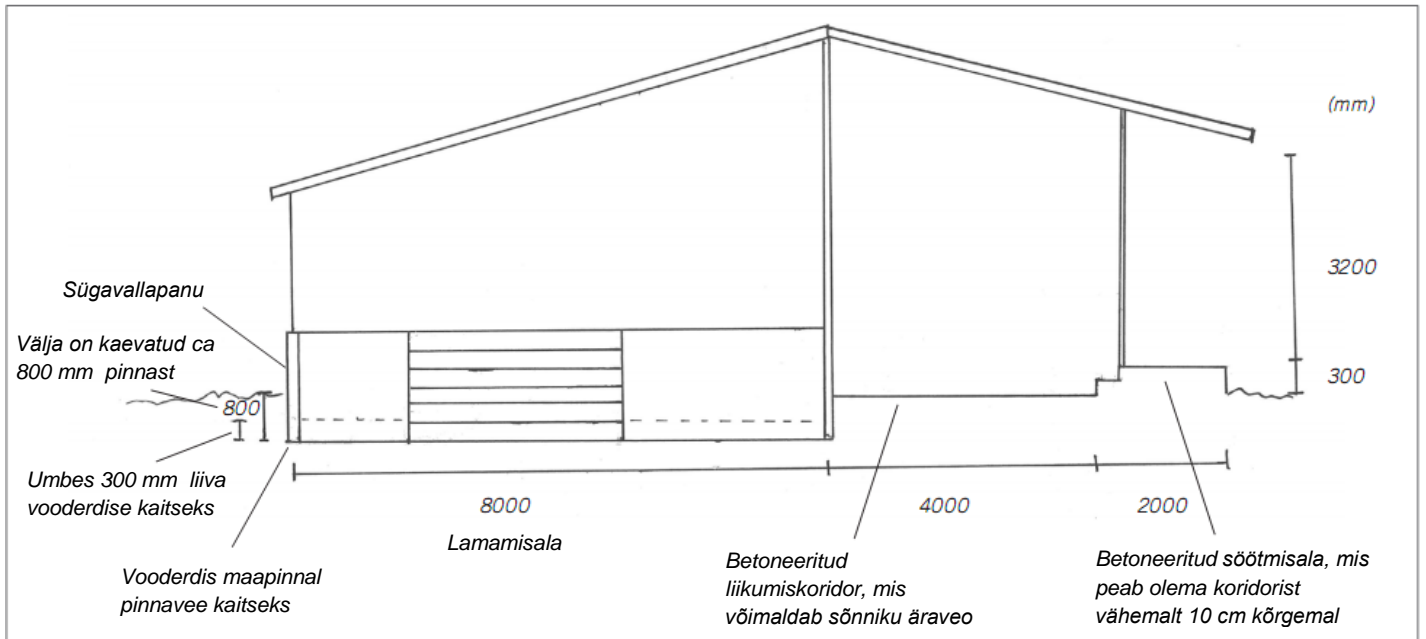
ENNE ALUSTAMIST

Veenduge enne ehituse alustamist, et teil on olemas kõik vajalikud load. Sellel teabelehel toodud joonised ja antud soovitusel on üldised, veenduge, et teil on täidetud kõik ametivõimude poolt seatud nõuded ning palgake lõplikku hoonet kujundama projekteerija.

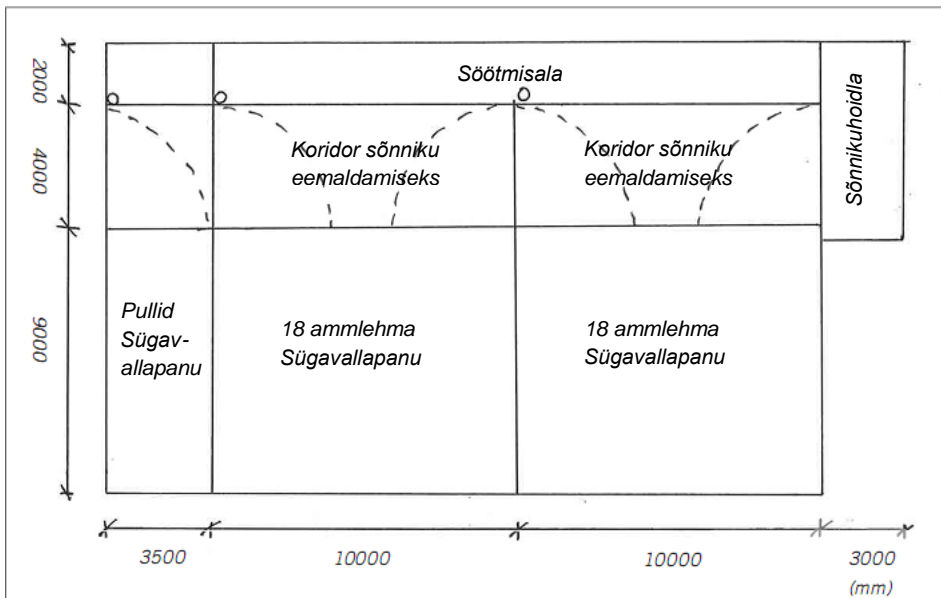
LISATEAVET VAADAKE

www.jordbruksverket.se/djur (rootsi keeles)

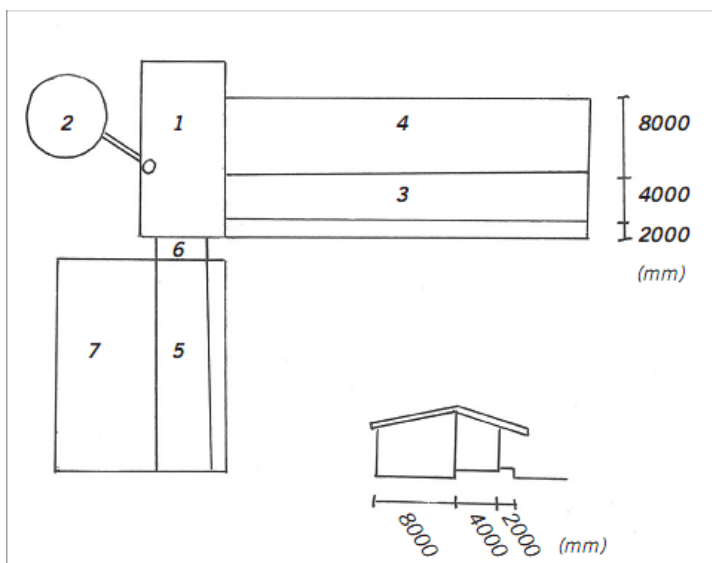
Kontaktandmed:
Upplandsstiftelsen, ROOTSI
Box 26074, 750 26 Uppsala
+46-(0)18-611 62 71
info@upplandsstiftelsen.se
www.upplandsstiftelsen.se

Joonis 1 Sügavallapanuga lauda plaan, liikumiskoridor sõnniku eemaldamiseks ning kaetud söötmissala.

Joonis 2 Lihtne laud 36 lehmale

Joonis: Lauda ehitamine etappidena:

- 1 Ehitage betoonist sõnnikukäitlusala, mida kasutatakse ka söötmissalana ning mille sisemist osa kasutatakse sõnniku ladustamiseks. Betoonplaadi kõige madalamal osal peab olema puurauk vedelate substraatide jaoks.
- 2 Konstrueerige lágamahuti sõnnikuhoidla lähedusse. Vedelad substraadid pumbatakse sõnnikuhoidlast välja.
- 3 Ehitage söötmissala, sealhulgas betoonist ala. Söötmissala võib rajada sektoritena vastavalt majanduslikele võimalustele.
- 4 Ehitage laud kruusa ja liivaga vooderdatud pinnale. Lauta võib rajada sektoritena.
- 5 Ehitage teine söötmissala, sealhulgas betoonist ala. See peab olema esimese ala suhtes 90° nurga all.
- 6 Sõnnik lükatakse sõnnikuhoidlasse traktori abil.
- 7 Ehitage teine laud ja vooderdage selle põhi kruusa ja liivaga.

Käesolev trükkis on ilmunud EL projekti Snowbal (Toitainete koormuse vähendamine Läänemere ja pärandkoosluste majandamine) raames ja peegeldab autori seisukohti. Korraldusasutust ei saa pidada avaldatud info eest vastutavaks.